

26.3.2007

Dnro 2926/4/06

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Juha Niemelä

TIETOJEN LUOVUTTAMINEN ASUMISTUKIASIASSA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 13.9.2006 päivätyssä kirjeessään Kansaneläkelaitoksen Malmin toimiston menettelyä. Hän kertoi kysyneensä toimistossa tietoja perheensä asumistukiasiassa. Toimisto oli kuitenkin kantelijan mukaan kieltäytynyt antamasta tietoja ja vaatinut häntä esittämään puolisonsa allekirjoittaman valtakirjan tietojen saamiseksi.

Kantelija oli kertomansa mukaan allekirjoittanut asumistukihakemuksen yhdessä puolisonsa kanssa. Toimisto oli hänen mukaansa perustellut vaatimustaan saamallaan ohjeilla, joiden mukaan tietoja voidaan luovuttaa ilman valtakirjaa vain hakemuksessa ensimmäisenä mainitulle henkilölle.

- - -

3 RATKAISU

Katson Kansaneläkelaitoksen menetelleen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:n 1 momentin vastaisesti siinä, että se oli vaatinut kantelijaa esittämään puolisonsa allekirjoittaman valtakirjan ennen kuin oli suostunut antamaan hänelle tietoja asumistukiasiasta.

Perustelen ratkaisuani seuraavasti.

3.1 Oikeusohjeet

Kansaneläkelaitoksen toimintaan sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (julkisuuslaki). Näin on nimenomaisesti todettu lain 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa. Lain 11 §:n mukaan hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (asianosainen), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitteleeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka on tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn.

3.2

Helsingin vakuutuspiirin selvitys

Kansaneläkelaitoksen Helsingin vakuutuspiiri on selvityksessään ilmoittanut, että Kansaneläkelaitoksella asiakkaistaan olevat tiedot ovat salassa pidettäviä, jolloin niitä ei voida antaa ilman valtakirjaa edes perheenjäsenille. Tietosuojaan merkitystä ja tärkeyttä myös korostetaan toimihenkilöille.

Piiri toteaa edelleen, että asumistuki myönnetään samassa asunnossa pysyvästi asuvalle ruokakunnalle. Tuki maksetaan ruokakunnan yhden jäsenen nimellä. Piirin mukaan tuki on kuitenkin ruokakunnan yhteinen etuus ja siitä voidaan antaa tieto etuuden saajan lisäksi kaikille muillekin ruokakunnan jäsenille.

Piirin mukaan Kansaneläkelaitoksen antama ohjeistus on tältä osin ollut koko ajan sama. Myöskään Malmin toimistossa ei ole ollut edellä mainitusta poikkeavaa ohjeistusta.

Piirin mukaan kantelijan perheelle myönnetty asumistuki on maksettu hänen puolisonsa nimellä. Piiri arvelee, että Malmin toimiston toimihenkilölle on mitä ilmeisimmin tapahtunut inhimillinen erehdys tai väärinkäsitys, kun hän ei ole antanut kantelijalle tietoja perheen asumistuesta. Piiri ei ole ilmoituksensa mukaan pystynyt selvittämään, milloin ja kenen kanssa kantelija on asioinut toimistossa, koska sillä ei ole käytössään rekisteriä, johon asiakaskäynnit kirjautuisivat.

Piiri pahoittelee tapahtunutta. Se on lisäksi ilmoittanut kerranneensa vielä erikseen Malmin toimistossa tietosuojaan liittyviä säännöksiä ja sitä, milloin tietojen pyytäjän tulee esittää valtakirja.

3.3

Menettelyn arviointia ja toimenpiteet

Kuten Helsingin vakuutuspiirin lausunnosta ilmenee, asumistuki myönnetään ruokakunnalle. Nyt puheena olevassa tapauksessa asumistuki oli myönnetty kantelijan perheen muodostamalle ruokakunnalle. Asumistukiasianssa on siis ollut kyse hänen oikeuksistaan, eduistaan ja velvollisuuksistaan. Näin ollen hän on sanottuun asumistukiasiaan nähden julkisuuslain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettu asianosainen. Malmin toimiston olisikin tullut antaa hänelle asiasta tietoja ilman valtakirjaa.

Kansaneläkelaitoksen hoitamissa etuusasioissa on lähes pääsääntöisesti kyse asiakkaita koskevista salassa pidettävistä asioista. Laitoksen toimihenkilöt käsittelevät päivittäin salassa pidettäviä tietoja. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää, että he hallitsevat hyvin tietosuojasäännökset.

Käsitykseni mukaan nyt puheena olevan asian perusteella ei ole aihetta epäillä, että Kansaneläkelaitoksessa tai Malmin toimistossa olisi sellaisia puutteita tietosuojasäännösten osaamisessa, mikä antaisi minulle aihetta asian enempään selvittämiseen. Käsitykseni mukaan kyse on ollut yksittäisen toimihenkilön virheestä, jota Helsingin vakuutuspiiri on selvityksessään pahoitellut. Kun lisäksi vakuutuspiiri on ilmoittanut kerranneensa tietosuojaan

liittyviä säännöksiä Malmin toimistossa, katson omalta osaltani riittäväksi, että saatan oman käsitykseni Malmin toimiston menettelyn lainvastaisuudesta toimistolle tiedoksi.

Tässä tarkoituksessa lähetän Kansaneläkelaitoksen Helsingin vakuutuspiirille jäljennöksen tästä päätöksestäni.